

Mikołaj Tersa

JAPONIA NA ZAWSZE WYRZEKA SIĘ WOJNY

WSPÓŁCZESNA SYTUACJA GEOPOLITYCZNA A JAPOŃSKA POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA

Próbka książki wyłącznie do celów informacyjnych.

© Copyright by Wydawnictwo KIRIN

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	7
Rozdział 1 Czynniki kształtujące obecną japońską	
politykę bezpieczeństwa.....	15
1.1 9 artykuł konstytucji.....	15
1.2 Założenia japońskiego antymilitaryzmu.....	20
1.3 Trzy zasady antynuklearne.....	28
1.4 Trzy zasady eksportu broni.....	32
1.5 Zasada pokojowego użytkowania kosmosu.....	36
1.6 3 razy „R”.....	42
1.7 Polityka Shinzō Abe, „abenomia” i nastroje nacjonalistyczne.....	45
1.8 Założenia sojuszu ze Stanami Zjednoczonymi.....	50
Rozdział 2 Implementacja współczesnej	
polityki bezpieczeństwa.....	56
2.1 Japońskie Siły Samoobrony.....	56
2.1.1 Powstanie SDF.....	58
2.1.2 Struktura i funkcjonowanie JDA.....	62
2.1.3 Struktura SDF.....	65
2.1.4 SDF a udział w zagranicznych konfliktach.....	70
2.1.5 SDF a japońska konstytucja.....	81

2.2 Japoński przemysł zbrojeniowy a konstytucja.....	90
2.3 Współpraca ze Stanami Zjednoczonymi.....	99
2.3.1 Relacje po II wojnie światowej.....	99
2.3.2 Bilans zysków i strat.....	106
2.3.3 Amerykańskie bazy, Okinawa i sprawa Futenmy	108
2.3.4 Współpraca w dziedzinie systemów antyrakietowych	117
2.3.5 Przyszłość sojuszu	123
Rozdział 3 Współczesne zagrożenia wobec Japonii	126
3.1 Korea Północna i Południowa.....	126
3.2 Relacje z ChRL na tle sporu o wyspy Senkaku	139
3.3 Wyspy Kurylskie a stosunki z Rosją	149
Podsumowanie. Możliwe drogi rozwoju polityki bezpieczeństwa Japonii	157
Bibliografia	165
Wykaz skrótów.....	181
Indeks nazwisk	185
Indeks haseł.....	189

Rozdział 1

Czynniki kształtujące obecną japońską politykę bezpieczeństwa

1.1.

9 artykuł konstytucji

Początki współczesnej japońskiej polityki bezpieczeństwa sięgają roku 1947, gdy uchwalono powojenną konstytucję. Podpisana przez Japonię deklaracja poczdamska wymagała od japońskiego rządu usunięcia wszelkich przeszkód na drodze do demokratyzacji państwa oraz, między innymi, kodyfikacji ochrony wolności słowa i praw człowieka. Szybko okazało się jednak, że Japończycy nie będą w stanie sami przeprowadzić odpowiednich reform. Dowodem był pierwszy projekt konstytucji przygotowany przez japoński rząd, niewiele różniący się od wcześniejszej konstytucji Meiji¹. Douglas MacArthur, Naczelny Dowódca Sił Sojuszniczych (ang. Supreme Commander for The Allied Powers, SCAP), a *de facto* amerykańskich wojsk okupacyjnych, zarządził wówczas, aby projekt nowej ustawy zasadniczej został wykonany przez Sztab Generalny². Niedługo potem projekt konstytucji, stworzony w całości przez Amerykanów, został zaprezentowany Japończykom. Już we wczesnej for-

---

¹ A. Kość, *Filozoficzne podstawy prawa japońskiego w perspektywie historycznej*, Lublin 2001, s. 94.

² E. Pałasz-Rutkowska, K. Starecka, *Japonia*, Warszawa 2004, s. 200.

mie zawarty był w niej sławny artykuł 9. W swej pierwotnej wersji brzmiał on następująco:

Wojna jako suwerenne prawo narodu zostaje zniesiona. Japonia wyrzeka się jej jako środka rozwiązywania swoich sporów, a nawet dla zachowania swojego własnego bezpieczeństwa. Japonia dąży do wyższych ideałów, które teraz pobudzają świat do swojej obrony i swojej ochrony. Powołanie japońskiej armii, marynarki i sił powietrznych nigdy nie będzie usprawiedliwione, a prawa prowadzenia wojny nigdy nie będą przyznane żadnym japońskim siłom zbrojnym.³

Co prawda po zakończeniu wojny w społeczeństwie japońskim silną obecność wykazywały nastroje pacyfistyczne, wielu Japończyków uważało jednak, że zaproponowana przez MacArthura konstytucja jest dokumentem o zbyt radykalnej treści. Hitoshi Ashida, przewodniczący niższej izby komitetu do spraw konstytucji, zaproponował dodanie do ustawy dwóch klauzul w celu jasnego zapewnienia, że artykuł 9 nie będzie naruszał prawa państwa do samoobrony. W swej finalnej formie obowiązujący do dzisiaj 9 artykuł brzmi następująco:

1) Naród japoński, dążąc szczerze do międzynarodowego pokoju opartego na sprawiedliwości i porządku, wyrzeka się na zawsze wojny jako suwerennego prawa narodu, jak również użycia lub groźby użycia siły jako środka rozwiązywania sporów międzynarodowych.

2) Dla osiągnięcia celu określonego w poprzednim ustępie nie będą nigdy utrzymywane siły zbrojne lądowe, morskie i powietrzne ani inne środki mogące służyć wojnie. Nie uznaje się prawa państwa do prowadzenia wojny.⁴

---

³ A. Kość, dz. cyt., s. 102.

⁴ *Konstytucja Japonii z 3 listopada 1946*, T. Suzuki (tłum.), strona internetowa Ambasady Japonii w Polsce, dostępne: <http://www.pl.emb-japan.go.jp/relations/konstytucja.htm>, stan z 5 IX 2014.

Japonia na zawsze wyrzeka się wojny - współczesna sytuacja geopolityczna a japońska polityka bezpieczeństwa

Autor: Mikołaj Tersa

„Japonia na zawsze wyrzeka się wojny” – tak brzmi początek słynnego 9 artykułu konstytucji Japonii, gwaranta pokojowej polityki kraju, który po krwawych doświadczeniach II wojny światowej i traumie związanej ze zrzuceniem bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki miał nigdy więcej nie brać udziału w żadnym konflikcie. Czy jednak zapis ten ma rację bytu wobec obecnej niestabilnej sytuacji w regionie? Czy w momencie, gdy niebędące formalnie armią Japońskie Siły Samoobrony należą do jednych z najlepiej wyposażonych sił zbrojnych na świecie, wzbranianie się od nazywania ich wojskiem nie jest jedynie grą pozorów? Mikołaj Tersa w przystępny sposób przedstawia okoliczności stworzenia japońskiej konstytucji i pierwotne założenia antymilitarnej polityki kraju, przybliża ideę i funkcjonowanie Sił Samoobrony, zarysowuje aktualną sytuację geopolityczną i związane z nią szanse oraz zagrożenia, a także analizuje możliwe drogi rozwoju japońskiej strategii bezpieczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem relacji z sąsiadami i najważniejszymi partnerami, jak również japońskiego przemysłu, handlu, polityki użytkowania kosmosu oraz nastrojów w kraju.

Liczba stron: 193

format: A5

okładka: miękka

data wydania: listopad 2014

cena detaliczna: 27,90 zł

patronaty: Torii, Nasza Japonia, CSPA, Japonia Online

Do kupienia na:

<http://sklep.kirin.pl/pl/ksiazki/806-japonia-na-zawsze-wyrzeka-sie-wojny.html>